Prvomajska proslava bo manifestacija za bratsko sožitje med Slovenci in Italijani!

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din | TRST četrtek, 29. aprila 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 884

TRŽAČANI, TRSTA NE DAMO!

POSTOPANJE POLICIJSKIH OBLASTI prekaša najslabše diktatorske sisteme

Odprto pismo izvršilnega odbora SIAU polk. Gardnerju, ker ni hotel sprejeti njegove delegacije - Tudi delegacija Enotnih sindikatov zavrnjena - Pregraje in bloki na dohodih v mesto - Parnik iz Kopra ustavljen sredi morja - Priprave delovnega ljudstva zagotavljajo veličastne prvomajske manifestacije

Prvi maj je praznik delovnega ljudstva. Širom sveta bodo prvega maja, kakor lani in predlanskim in prej, odkar delovno ljudstvo v svetu proslavlja 1. maj, dali z manifestacijo svoje žive sile v proslavah, demonstracijah, stavkah, duška svojemu navdušenju in volji za ustvaritev sveta napredka in blagostanja, v svobodi in miru.

Prvomajska proslava, na katero se pripravlja tržaško delovno ljudstvo, bo imela v svojem bistvu isti pomen, saj bo izraz dnevne borbe tržaškega delovnega ljudstva, katero si je s svojimi podvigi in obrambo stvari svobode in miru pridobilo simpatije in zaupanje demokratičnih množic vsega sveta, predvsem pa pri sosednih narodih. Prav to poslednje dejstvo in borba za rešitev kopice vprašanj s tem v zvezi, pa daje prvomajski proslavi še poseben značaj.

Tržaško delovno ljudstvo se namreč zelo dobro zaveda svoje velike zgodovinske dolžnosti, ko je kot prvo poklicano, da s svojo stalno budnostjo borbeno in odločno preprečuje sleherne provokacije na novo vojno in s tem v prvi vrsti, sili netilce nove vojne k spoštovanju mednarodnih obveznosti, kar je važen porok za svetovni mir. Tržaško delovno ljudstvo, ki kakor delovno ljudstvo vsega sveta noče novih vojn, zato stremi za združitvijo vsega delovnega ljudstva v enotni fronti delavcev, kmetov in naprednih izobražencev, v enotnem sindikatu, za združitev vseh žena v enotni ženski fronti, za združitev mladine v enotni mladinski fronti in deluje z vsemi svojimi silami za odpravo škodljivih šovinizmov, za utrditev in poglobitev sožitja med Italijani in Slovani na našem ozemlju.

Stremljenje tržaškega delovnega ljudstva, da se združi čimbolj, da poglobi svoje medsebojne odnose narekuje borba proti kolonizatorskim načrtom imperializma, ki je identična s splošno borbo za mir v svetu, saj je znano, da hočejo imperialisti s svojimi načrti ustvariti iz našega ozemlja svoje vojno oporišče proti ljudskim demokracijam in demokratičnim množicam Italije v podporo De Gasperijevemu in vatikanskemu terorju. Z izvajanjem teh kolonizatorskih načrtov imperialisti preprečujejo oživitev tržaškega gospodarstva s preprečevanjem povezave z zaledjem, uničujejo sistematično našo industrijo in zaradi tega niti s prstom ne trenejo za zaposlitev brezposelnih, temveč z znanimi ukrepi odpustitve le legalizirajo. Na ta način je tudi resno ogrožen značaj Trsta, ki ni pomenil kot prehodna luka blagostanje le domačemu, temveč tudi prebivalstvu sosednih pokrajin in dežel.

Prav tako bo letošnja prvomajska manifestacija izražala borbo kmečkih množic ob strani delavstva proti istim ogroževalcem, ki z visokimi obdavčenji in drugimi krivičnimi odredbami poskušajo uničiti našega kmetovalca. Posebno važna pa bo letošnja prvomajska manifestacija tudi zaradi tega, ker bo izražala tudi borbo «srednjih» slojev za zaščitenje male in srednje trgovine, male industrije in obrti.

Različni ukrepi okupacijskih oblasti, s katerimi poskušajo preprečiti prvomajske proslave, potrjujejo vso pravilnost borbe tržaškega delovnega ljudstva in pomenijo potemtakem delovnemu ljudstvu le vzpodbudo v njegovih pripravah, da letos proslavi prvi maj še veličastneje kot doslej.

Prvi maj ne bo našel našega ljudstva nepripravljenega. Naše ljudstvo bo svoj praznik dela in obletnico svoje osvoboditve proslavilo kljub vsem absurdnim «varnostnim meram» okupacijskih oblasti, katere podpihujejo netilci narodnostne mržnje v našem mestu, znova zahtevalo volitve v javno upravo in poudarilo pred vsem svetom svojo voljo, da hoče ostati gospodar v svoji hiši.

Izvršilni odbor Slovansko-italijanske antifašistične unije je poslal polk. Gardnerju odprto pismo z naslednjo vsebino:

Izvršilni odbor Slovansko-italijanske antifašistične unije Tržaškega ozemlja je pooblastil podpisane predstavnike SIAU, ki je največja demokratična organizacija STO-ja, da intervenirajo pri Vas in Vam prikažejo svoje stališče glede delnih prepovedi prvomajskih proslav.

Toda veliko je bilo njihovo začudenje, ko so izvedeli, da jih Vi niste hoteli sprejeti z navajanjem malo prepričljivih izgovorov, češ da ste že slišali več predstavnikov SIAU ter da nimate ničesar pristaviti k izjavam, katere ste jim dali. Po enostranski odklonitvi sprejemljive rešitve vprašanja predstavnikom mestnega odbora SIAU, so smatrali podpisani kot predstavniki organizacije ozemlja glede važnosti in nujnosti vprašanja poseči v stvar.

Zavrniti razgovor, katerega so predlagali, da bi obravnavali vprašanja splošnih interesov prebivalstva in predvsem vprašanje, ki je tako ozko povezano z demokratičnimi tradicijami ljudstva, pa pomeni pravcati diktatorski sistem. Pomeni celo še slabše, saj se stopnjuje žalitev z ukrepom za delitev mesta v področja po vzorcu kolonialnih sektorjev vsiljenih kolonialnemu prebivalstvu, z namenom da bi oddaljili iz središča mesta tiste delovne množice, ki so se pred več kot petdesetimi leti priborile s težkimi žrtvami to pravico in jo uveljavile kljub vsem preganjanjem tudi pod fašistično in nacistično tiranijo.

Obstrukcija, ki jo hočete delati Vi proti ljudskim organizacijam in njihovim zakonitim predstavnikom, gotovo ne izraža volje za rešitev problema v duhu pravičnosti in pridobljenih pravic, kakor bi sicer lahko pričakovali v demokraciji, temveč samo v izvajanju protiljudskega zadržanja.

Podpisani so smatrali za svojo dolžnost, da o tem obveste javno mnenje v dodatek k že navedenim argumentom v poslednji protestni resoluciji izvršilnega odbora z namenom, da bodo — ljudstvo Tržaškega ozemlja, kakor tudi demokratje iz vseh delov sveta vedeli, s kakšnimi sistemi postopajo proti Tržačanom, proti ljudskim organizacijam in proti njihovim predstavnikom.

Odvetnik GIUSEPPE POGASSI — predsednik
Prof. OSCAR FERLAN — podpredsednik
BRANKO BABIČ — tajnik

* * *

Včeraj zjutraj so predstavniki Zveze enotnih sindikatov zaprosili za razgovor s polk. Gardnerjem, da bi mu predočili nezadovoljstvo delovnega ljudstva zaradi znanih ukrepov okupacijskih oblasti. Polk. Gardner je odgovoril, da «nima nobenega namena govoriti s predstavniki Enotnih sindikatov».

Zaradi tega je Zveza enotnih sindikatov poslala v imenu svojega članstva brzojavko *Varnostnemu svetu združenih narodov* in tajniku Svetovne sindikalne zveze Louisu Saillantu, ki se mudi trenutno v Rimu:

VARNOSTNEMU SVETU ZDRUŽENIH NARODOV — Policijski ukrepi anglo-ameriških vojaških okupacijskih oblasti Tržaškega ozemlja, ki omejujejo proslave 1. maja, so izzvali veliko ogorčenje vsega prebivalstva. Vsa odgovornost gre vladnim krogom zaradi njihove provokatorske politike. Nujnost intervencije Varnostnega sveta združenih narodov, vrhovnega varuha pravic prebivalstva Tržaškega ozemlja!

* * *

TAJNIKU SVETOVNE SINDIKALNE ZVEZE - LOUISU SAILLANTU — Veliko ogorčenje med delavci anglo-ameriške okupacijske cone STO-ja zaradi provokacijskih ukrepov, ki omejujejo proslave 1. maja. Nujnost posredovanja Svetovne sindikalne zveze pri Varnostnemu svetu združenih narodov in pri anglo-ameriških okupacijskih oblasteh za spoštovanje ljudskih pravic!

Se slabše diktatorske razvade pa je gospod Gardner pokazal s postopkom proti predstavniku odbora za prvomajsko proslavo. Včeraj zjutraj je namreč predstavnik omenjenega odbora zahteval razgovor, katerega pa je g. Gardner kategorično odklonil in dal nalog, da sta dva agenta civilne policije odpeljala predstavnika iz urada. Preko svoje tajnice pa je sporočil, da nočе imeti več nobenega razgovora z dotičnim predstavnikom odbora za prvomajsko proslavo. Pač velik demokrat g. Gardner.

* * *

Istočasno, ko tako okupacijske oblasti izpričujejo svojo pravo vsebino, tržaške delovne množice nadaljujejo s svojimi pripravami za prvomajske manifestacije in množično posečajo razne športne prireditve, ki so se začele že pred dnevi v okviru prvomajskih proslav.

Prazнična atmosfera, ki že sedaj vlada v Trstu, ko nas še trije dnevi ločijo od glavne prvomajske proslave, je najlepše potrdilo, da bodo letošnje prvomajske manifestacije še veličastnejše od lanskih.

Prebivalstvo, ki nadaljuje neprenehno z različnimi sestanki po svojih krožkih, da zagotovi čim lepši uspeh prvomajskih proslav, se medsebojno vzpodbuja za stoodstotno udeležbo na prvomajski manifestaciji, da tako izpričamo, da smo bili mi Tržačani nosilci vseh ljudskih manifestacij in ne «calati» iz cone B in celo iz južnih predelov Jugoslavije, kot hočejo natvesti okupacijske oblasti in njih pomagači.

Po drugi strani pa bo naša prvomajska manifestacija najmočnejši odgovor vsem onim, ki poskušajo z delitvijo našega mesta na področja uveljaviti one svoje kolonialne sisteme, s katerimi so tudi drugod propadli.

Tržačani, Trsta ne damo!

Včeraj se je tukajšnjim oblastem, zdelo celo premirno, da so ustavile na odprtem morju ladjo, ki vrši reden promet med Koprom in Trstom. Dva policijska motorna čolna sta namreč ustavila ladjo, nakar so policisti preglecali potnikom osebne izkaznice in nato dovolili ladji, da je nadaljevala pot. Strah ima zares velike oči.

Kljub „obsednemu stanju“ še veličastnejši 1. maj!

Prejeto, objavljamo:

Od kar se je začelo delovno ljudstvo pripravljati na proslavo letošnjega 1. maja, so lokalni hlapci imperializma z vedno večjo vztrajnostjo zahtevali, da okupacijske oblasti prepovedo ljudske manifestacije, katere se pripravljajo. Okupacijske oblasti so se zato potrudile z vsemi mogočimi ovirami: med drugim, z novo serijo zapor okrog mesta, da bi potrdili mnenje, katero je razširjeno po «zaslugi» lokalne reakcije, katera trdi, da so bile ljudske manifestacije v Trstu vedno izvedene z importiranci, «z ljudmi, ki so prihajali s Krasa in celo iz Ljubljane, s Kranjskega in iz Zagreba».

Ljudske množice Trsta, ki so bile nosilke veličastnih manifestacij v preteklih letih, bodo pokazale tudi letos kljub «obsednemu stanju», da so prav one — to so Tržačani iz Trsta — ki nočejo, da bi njihovo mesto padlo na raven kolonije, in zahtevajo, da se odpro poti prometu z zaledjem, da se s tem zagotovi razvoj industrije, trgovine in vseh drugih delavnosti, ki dajejo Tržačanom kruh.

Tržačani, pokažimo s še bolj kompaktno prisotnostjo na manifestacijah 1. maja, da ne bomo nikoli sprejeli politike okupatorjev in njihovih hlapcev.

Vsi na prvomajske manifestacije!!!

SKUPINA TRŽAČANOV

Dr. Bebler predložil zahteve vlade FLRJ glede Koroške

LONDON, 28. (ATP) — **Na današnji dopoldanski seji namestnikov zunanjih ministrov je voditelj jugoslovanske delegacije dr. Bebler predložil zahteve jugoslovanske vlade glede avstrijske meje. Jugoslavija zahteva priključitev Koroške skupno z glavnim mestom Celovcem z izjemo ozemlja, ki leži zapadno od Beljaka in južno od Wolfsberga. Nadalje zahteva Jugoslavija demilitarizacijo vsega mejnega ozemlja v globino 20 km in plačilo vojne odškodnine v znesku 150 milijonov dolarjev ter povračilo vseh premičnin, ki so jih odpeljali nacisti v času vojne iz Jugoslavije.**

V svojih izvajanjih je poudaril dr. Bebler zlasti to, da pomenijo ugovori in zahteve Avstrije izraz vsenemškega duha, ki ga je ravno zadnja svetovna vojna imela namen uničiti. Jugoslavija pa je v duhu sprave skrčila svoje prvotne zahteve. Končno je minister dr. Bebler poudaril, da ima Jugoslavija zaradi velikih poškodb, ki jih je utrpela v vojni od Nemčije in Avstrije tudi pravico do reparacij. Zapadne sile bi s tem, da bi priznale jugoslovanske zahteve, odvrnile od sebe obtožbe onih, ki pravijo, da pospešujejo s svojo politiko v Avstriji in Nemčiji obnovo nemškega ekspanzionizma.

Konferenca namestnikov se bo nadaljevala še danes popoldne, na kateri bo jugoslovanskemu predstavniku odgovoril avstrijski zunanji minister Gruber.

Mirnodobska zakonodaja

TRST, 28. — *AIS okupacijske anglo-ameriške vojaške uprave je nooč kasno sporočil, da je VU izdala ukaz o prehodu iz vojne zakonodaje v mirnodobsko in o prenehanju veljavnosti vojnih zakonov, pri čemer pa nam besedila ukaza samega niso poslali, ker je predolgo. Zaradi tega ne moremo še presoditi, v čem obstoja konec veljavnosti vojnih zakonov in prehod iz vojne zakonodaje v mirnodobsko in v kolikі meri je s tem ukazom resnično izvršen. Zaradi tega bomo svoj komentar o tem ukazu prinesli prihodnič po preučitvi določb ukaza samega. Vsekakor pa je bil za tak ukrep že skrajni čas, saj od 15. septembra 1947, t. j. od ratifikacije mirovne pogodbe, veljavnost vojne zakonodaje ne pomeni nič drugega kot kršitev določb pogodbe same.*

HELSINKI, 28. — **Finski parlament je ratificiral danes s 175 glasovi proti 11 s Sovjetsko zvezo sklenjeno pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči.**

V. REDNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

NACIONALIZACIJA INDUSTRIJE ZAKLJUČENA

LJUDSKA SKUPŠČINA FLRJ JE NA PREDLOG PREDSEDNIKA PLANSKE KOMISIJE SPREJELA ZAKON PO KATEREM BO NACIONALIZIRANO ŠE 3.100 PRIVATNIH INDUSTRIJSKIH PODJETIJ. HKRATI PA ZAVZEMA OBRTNIŠTVO VEDNO VEČJI RAZMAH IN SE VEDNO BOLJ VKLJUČUJE V PLANSKO GOSPODARSTVO

BEOGRAD, 28. (Tanjug) — Na današnjem zasedanju ljudske skupščine FLRJ je predsednik planske komisije Boris Kidrič predložil zakonski načrt, ki vsebuje dodatne določbe k zakonu o nacionalizaciji privatnih podjetij. V obrazložitvi tega zakonskega načrta je poudaril, da pomeni nadaljnji korak k okrepitvi socialističnega sektorja gospodarstva. Na temelju novega zakona bodo namreč nacionalizirano: 10 rudnikov, 65 električnih central, 100 žag, okrog 230 drugih industrijskih podjetij, okrog 200 tiskarn in litografij, okrog 880 mehaničnih delavnic, okrog 180 kleti, 30 sanatorijev in bolnic, okrog 550 hotelov, 40 zdravilišč, 13 poslopij za letovišča, okrog 530 mlinov, okrog 100 kinematografov, poleg gotovega števila zavarovalnih zavodov in drugih kreditnih ustanov, ki so še ostale v privatnih rokah. Vsega skupaj bo nacionalizirano okrog 3100 podjetij. Po uveljavljenju tega zakona v Jugoslaviji ne bo več industrijskih podjetij, ki bi ne bila sestavni del socialističnega sektorja. Kadar bodo prezidiji ljudskih skupščin poedinih republik izdajali dekrete v svrho izvedbe tega zakona, ne bodo smele jemati v obzir malih industrijskih podjetij, ki imajo tudi kapitalistični značaj, ki pa jih bodo postopoma zadele druge mere. S tem je torej nacionalizacija industrije dovršena.

Hkrati pa zvezna vlada izjavlja, da prav z ozirom na dejstvo, da je uspelo likvidirati vse ostanke kapitalizma v industrijski proizvodnji, nikakor ne preti nobena nevarnost obrtnikom, kakor bi to hoteli prikazati sovražniki ljudstva. Ravno nasprotno. Prav v tem drugem letu petletnega plana, ki bo predstavljal nov korak k novim uspehom izgradnje socializma v naši državi, beležimo z zadoščenjem porast obrtniške dejavnosti kot posledico povečane proizvodnje surovin in drugega materiala. Vlada je mnenja, da obstajajo sedaj boljši pogoji za vključitev obrtništva v plansko gospodarstvo. Dozoreli so tudi pogoji za vedno večje vključenje obrtništva v jugoslovansko-socialistično zadružništvo.

«Ni potrebno posebej razlagati zakaj bodo nacionalizirana tista skladišča, ki imajo kapaciteto večjo od 10 vagonov, tisti mlini s kapaciteto večjo od pol vagona in kleti z večjo kapaciteto od treh vagonov. Vsem je znano, da so prav takšna podjetja omogočala njihovim lastnikom počenjati protiljudske kupčije in niso s tem predstavljala le središča špekulacije kapitalističnih elementov, temveč so služila celo za nesramne in zločinske špekulacije. Črna borza bo s tem izgubila zopet eno svojih opor v procesu proizvodnje. Obenem pa je razumljivo, da bodo nacionalizirani tudi vsi kinematografi, sanatoriji, bolnice, hoteli, zdravilišča in letovišča kajti naš gospodarski sistem in državni aparat je že tako močan, in podjetja delujejo tako brezhibno, da se lahko izvede popolna nacionalizacija v prid delovnega ljudstva».

Govornik je nadalje dejal, da bodo z predloženim zakonskim načrtom kapitalistični elementi izgubili svoje zadnje pozicije in poudaril, da novi zakon ne predstavlja izjave, ki bi se nanašala na bodočnost, temveč je kakor vedno le pravni izraz dozorelih in izvršenih dejstev. Prav tako bi bilo napačno misliti, da je gradnja socializma v Jugoslaviji začela šele lani z nacionalizacijo. «Socialistični sektor jugoslovanskega gospodarstva se je porodil že z zaplembo imetja sovražnikov ljudstva in vojnih dobičkarjev.

Nato je zakonski načrt predložil skupščini v odobritev. Zvezni svet in svet narodov sta zakonski predlog soglasno odobrila.

* * *

Na skupni seji zveznega sveta in sveta narodov ob udeležbi vseh članov vlade na čelu z maršalom Titom je bil sklenjen razpust komisije za vojne zločince in komisije za agrarne probleme in kolonizacijo.

Nato so bili izvoljeni novi člani prezidija ljudske skupščine FLRJ in novi sodniki Vrhovnega ljudskega sodišča FLRJ.

Za tem je predsednik zaključil peto redno zasedanje ljudske skupščine FLRJ.

VSEM ŽENAM TRŽAŠKEGA OZEMLJA

DEMOKRATIČNE ŽENE TRŽAŠKEGA OZEMLJA!

Že 50 let proslavlja tržaško delavsko ljudstvo prvomajski praznik. Demokratične žene so se udeleževale teh manifestacij tudi v letih najhujšega fašističnega terorja ter jih ni moglo prestrašiti niti najhujše zatiranje in zasledovanje.

Prav tako so se žene aktivno udeležile osvobodilne borbe prvega maja leta 1945.

Letos pa hočejo imperialisti in tukajšnji fašisti preprečiti združitev vseh demokratičnih sil na ta način, da ovirajo izvedbo manifestacije solidarnosti delovnih in demokratičnih sil.

Toda demokratične žene Tržaškega ozemlja bodo tudi letos pokazale svojo voljo, da proslavijo delovni praznik s tem, da se bodo odločno uprle kakršnim koli kolonizacijskim nakanam in fašističnim provokacijam.

Žene, ki ljubite mir in svobodo!

Prvi maj je obletnica prvih žrtev imperializma; Prvi maj je dan, ki ga proslavlja delavstvo vsega sveta; Prvi maj predstavlja resno svarilo vsem vojnim hujskačem.

Na ta dan se bomo spomnile žrtev padlih za svobodo in bomo poudarili našo odločno voljo nadaljevati borbo za dosego boljše in srečnejše bodočnosti, za bratstvo našega ljudstva, za bratstvo vseh ljudstev, za spoštovanje političnih, socialnih in gospodarskih pravic našega ljudstva.

Živel prvi maj!

Živela zveza delovnih in miroljubnih sil!

Antifašistična slovansko - italijanska ženska zveza

Prvomajske proslave

29. APRILA

Nadaljevanje namiznega teniškega turnirja ob 20 uri.
Nadaljevanje šahovskega turnirja ob 20 uri.

30. APRILA

Umetni ognji ob 22 uri na dirkališču na Montebellu.

1. MAJA

Budnica z obhodom po mestu ob 5 uri.
Množični telovadni nastop ob 16 uri na športnem igrišču pri Sv. Soboti.
Tekma v hitri hoji ob 16 uri. Start na športnem igrišču pri Sv. Soboti.
Ljudske veselice s plesom ob 19 uri na trgu Garibaldi; na trgu v Škednju; na trgu Tra i Rivi (Rojan); v Barkovljah (Ljudski vrt); v prosvetnem krožku «Slavko Škamperle».
Ljudske veselice v posameznih krožkih.

2. MAJA

Atletska štafeta za prvomajski pokal ob 8 uri.
Mednarodna tekma v košarki med predstavništvi Zagreba, Piemonta in Trsta ob 10 uri pri prosvetnem krožku Col ILVA-Škedenj.
Mednarodna kolesarska dirka za darilo lista «Lavoratore» ob 11 uri.
Zaključek mednarodne sindikalne nogometne tekme ob 15 uri na športnem igrišču pri Sv. Soboti.
Zborovski koncert, množični nastop pevskih zborov in koncert godbe Rinaldi ob 18 uri na športnem igrišču pri Sv. Soboti.

Miljska „republika“ in drugo

Človek bi skoraj dejal, da so Milje republika zase. Nič čudnega torej, ako zahtevajo Miljčani posebnega guvernerja. V teh dneh namreč ne morete enostavno vzeti pot pod noge in iti v Milje. Tu so potrebni dokumenti! Dokumenti, ki jih pregleduje civilna policija, čim se napotite z glavne ceste proti Miljam. Vendar to še ni vse. Patrulje kontrolirajo ves tamkajšnji okoliš, kakor da bi miljski republiki grozila nevarnost revolucije ali nekaj podobnega. Miljčani, ki nameravajo v Trst, so podvrženi strogi preiskavi, pri čemer se udejstvujejo tudi ženske članice policije, ki pridno brskajo po žepih in jerbasih domačink. Polurne ali celourne zamude, ki jih pri tem utrpijo delavci in delavke, namenjeni v Trst, se civilne policije seveda ne tičejo.

Zanimivo je dejstvo, da se je v notranjepolitični položaj miljske republike vmešala celo ameriška velesila, katere oboroženo vojaštvo nastopa na tem teritoriju skupno s tržaško policijo.

Nič bolje ni z Rožandri, kjer dnevno bivakira do 150 ameriških vojakov, nemara zato, da prepreči vdor v mesto bojevitim prebivalcem Boršta in Drage ali pa onim iz Bazovice, ki so jim pot zagradili s španskimi jezdeci.

Do predsednika v Gropadi prihaja že nekaj dni civilna policija s priporočili in nasveti, katerih da naj se drži, da bi te dni prišlo do kakih neredov. «Do kakšnih neredov, vendar», so rekli Gropajci. «Saj gremo vendar vsi v Trst, torej doma ne bo ljudi, ki bi nerede povzročali, v Trstu pa skrbi za to itak policija in šovinistična svojata». Okoličani so mnenja, da delajo po vsem v skladu z dovoljenjem vojaške uprave, kar zadeva 1. maj, medtem ko se policija odredb ne drži, ko trga ponoči letake z zidov in izziva s tem povsem mirno ljudstvo. Od kakšne strani jim je prišel nalog za tako početje res ne morejo razumeti.

Mirne duše torej lahko ugotovimo, da so prebivalci okoliških vasi povšem na mestu s svojim hladnokrvnim zadržanjem, da pa tega ne moremo trditi o tujem vojaštvu in domači policiji, ki s svojim mrzličnim letanjem, preiskavami in bloki povzroča med ljudmi, ki se nemoteno pripravljajo na prvomajske proslave le slabo voljo.

Tako postopajo doma, kaj pa šele pri nas...

NEW YORK, 28. — *V južnih državah ZDA ne bo imelo 4,500.000 državljanov pri prihodnjih predsedniških volitvah volivne pravice, istotako bo od 5,000.000 črncev smelo glasovati samo 600.000 oseb. Kljub odločbi vrhovnega sodišča, po kateri ne sme biti nikomur iz plemenskih razlogov vzeta volivna pravica, so južne države ZDA sprejele nove zakone, ki uvajajo omejitve volivne pravice za prihodnje predsedniške volitve. Tako so v državi Mississippi sprejeli zakon ki določa, da morajo volivci dokazati, da ima o «zahtevane moralne predpogoje» za izvajanje volivne pravice. To pomeni, da bodo oblasti vzele volivno pravico črncem in progresistom. V državi Lujsiana pa določa nov zakon, da mora imeti vsak volivcev najmanj dovršeno ljudskošolsko izobrazbo. Tudi ta ukrep bo skoro vsem črnskim delavcem vzel volivno pravico.*

Gnoj in laž

Saj se človeku gabi prebirati še poleg dnevnih tudi tedenska glasila italijanskih giuntinih strank, toda če hočeš vedeti s čim so prepojeni demokristjansko-republikansko-akcionistični in fašistični možgani giuntinih pristašev, mora to vsaj od časa do časa storiti. Zadnje čase so začeli dokazovati kako je vendarle res, da je Lega nabrala vseh 195 tisoč podpisov, in jih seveda strašno bodejo v oči primeri, ki jih vsakodnevno navajamo in ki dokazujejo, kako zelo je ta številka zlagana. Zdi se, da so se zavedli, da so vendarle malo preveč pretirali in zadnja «Prora» dopušča celo možnost kakšnega ponarejenega podpisa. Kar po pri taki cifri, kakor pravi, ne more zmanjšati itd itd... Če torej že sami priznajo, kaj je šele tisto, kar je res!

Gnoj in laž sta bila, sta in najbrž bosta alfa in omega vsega njihovega dejanja in vedenja.

TRŽAŠKI PRVI MAJ IN DE GASPERI

SFORZA IZZIVA

ITALIJANSKA VLADA IZZIVALNO PREJUDICIRA DELO KOMISIJE GLEDE OBMEJNEGA INCIDENTA PRI LIVKU — IZKRCAVANJE «KOMUNISTIČNIH KOMANDOSOV» V TRSTU PREDVIDEVAJO DE GASPERIJEVI NOVINARSKI PROVOKATORJI

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 28. — *Italijansko zunanje ministrstvo je dalo svojemu poslaniku v Beogradu navodila, ki naj, kakor navaja uradno poročilo, opozori jugoslovansko vlado na nedavni obmejni incident. Italija soglaša tudi z imenovanjem mešane jugoslovansko-italijanske komisije, ki naj uredi celotno vprašanje, ki je nastalo pri tem obmejnem dogodku.*

Zunanje ministrstvo je izdalo tudi uraden komentar, ki si ga v diplomatskih krogih v Rimu ne morejo razlagati. V tem komentarju se zatrjuje: «Če Jugoslovani ne bodo postopali pri delih te komisije s potrebno nepristranostjo, bo italijanska vlada primorana apelirati na štiri velesile, da pošljejo svoje predstavnike, da bi sodelovali v navedeni komisiji.» Ugledni funkcionar samega zunanjega ministrstva je glede na to pripomnil, da je popolnoma proti vsakemu običaju diplomatskega takta, da ena stranka, ki še niti ni pričela z drugo stranko pogajanj, jemlje v poštev možnost, da druga stranka ne bo postopala s «potrebno nepristranostjo». To postopanje kaže, da ima italijanska vlada že v naprej namen, da ne pride do sporazuma z bližnjo ljudsko republiko in da hoče obmejni incident izkoristiti v to, da utemelji napetost med obema narodoma.

Glede na navedeno noto zunanjega ministrstva posveča vladni tisk posebno pozornost nekemu «dodevnemu načrtu v Trstu za 1. maj». Ta načrt naj bi predvideval izkrcan e «komunističnih komandosov» in določitev «tajnih mest», kjer naj bi se izvršila izkrcanja na ta način, da bi prišlo v mesto čim večje število komunistov. Naravno, ta «tajni načrt» bi bil v zvezi z običajnim «udarom», s katerim so tudi v zvezi premikanja čet, ki so ravno sedaj v coni B v teku. Vse to oznanja reakcionarni tisk že vsakih 15 dni.

Niti ni vredno omembe, da imajo vse te alarmantne vesti edino sledeči namen: Opravičiti «varnostne ukrepe» zaveznikov, oziroma opravičiti omejevalne ukrepe proti delavcem, da jih ovira pri svečani proslavi 1. maja.

E. MILIC

O incidentu pri Livku

Tržaški fašisti in vsi trije njihovi dnevniki so, kakor je bilo pričakovati, izkoristili incident pri Livku za besno gonjo proti Jugoslaviji. Pri tem ne izbirajo besed, s katerimi tako kričeče dokazujejo, kako radi bi se maščevali za izgubljeno vojno. Kakor nam pove poročilo iz Rima, pa predvsem v tej gonji italijanska vlada sama z De Gasperijem in Sforzo na čelu. Kaj se je zgodilo? Italijanska patrola je zašla na jugoslovansko ozemlje, ni se odzvala ukazu jugoslovanskih obmejnih stražarjev in zato doživela, kar doživi v takem primeru vsakdo, ki na meji s podobnim postopkom dokazuje, da je prišel izzivat. Da je to tako, je najboljši dokaz mesto, kjer ubiti italijanski vojak leži; a to mesto se nahaja na jugoslovanskem področju. Tega seveda italijanski demokristjanski in drugi fašisti ne povedo, temveč izzivajo dalje in netijo sovraštvo med italijanskim narodom proti Jugoslaviji. Toda pisanje vsega demokratičnega italijanskega tiska dokazuje, da jim delovno ljudstvo Italije ne verjame, ker je enkrat posteno nasedlo izzivačem in napadalcem. Drugič ga ne bodo več mogli speljati na led.

Jutri 30. aprila ob 22. uri umetni ognji na dirkališču na Montebellu!!!

TRŽAŠKI DNEVNIK

Miljski guverner sovraži rdečo zastavo

Na najvišjih mestih ladjedelnic Sv. Roka, Martinuzzi in Felszegy v Miljah so delavci v proslavo prvomajskega praznika izobesili rdeče zastave ter tržaško zastavo s helebardo. To je miljskega guvernerja tako razkačilo, da je včeraj zjutraj nenapovedano prišel v ladjedelnico Sv. Roka ter od vodstva zahteval, naj zastave sname. Niti vodstvo ladjedelnice še manj pa tovarniški odbor ni hotel ugoditi njegovi zahtevi, ker so bile zastave izobešene na željo bolje zahtevo vsega delavstva. Kljub guvernerjevim prelnjam, da bo uporabil silo, ki je po njegovih besedah ima dovolj, je delavstvo sklenilo, da bodo zastave za proslavitev praznika dalovnega ljudstva vihrale tam, kamor so jih oni izobesili. Guverner je na podoben način skušal ustrahovati tudi v ostalih dveh ladjedelnicah v Miljah, toda z istim uspehom. Zastave vihrajo dalje, ker vendar tudi najbolj strupeno sovraštvo proti rdeči zastavi in sploh vsemu, kar je delavskega in ljudskega, ne more preprečiti in tudi ne bo moglo preprečiti, da ne bi proletariat in vse delovno ljudstvo tako ob praznovanju svojega velikega praznika, kakor kadar koli, izobesilo zastavo, ki ga je vodila v težki borbi do osvoboditve.

Tudi to gotovo spada v okvir ustrahovanja in ustvarjanja napetega ozračja, ki ga odgovorni elementi in organi skušajo ustvariti z raznimi omejitvami prometa in slično, ki naj bi bile po mnenju teh organov v »interesu javnosti«.

Fašisti proslavili Mussolinijevo obletnico

Ker je bila včeraj obletnica Mussolinijeve smrti, so se tudi tržaški fašisti hoteli spomniti tega dogodka s primerno proslavo.

Ze predvečerajšnjim okrog 20 je prišel nek neznanec k duhovniku v cerkev Sv. Antona novega in mu ponudil tisoč lir, da bi bral naslednji dan ob 10 mašo v nek poseben namen. Duhovniku se je zdela ponudba sumljiva in jo je odbil. Pozneje je prišel v cerkev drugi neznanec in obnovil ponudbo, obljubivši dva tisoč lir, in obenem pojasnil, da bi naj bila maša v spomin na Benita Mussolinija. Tudi tokrat je duhovnik, po policijskem poročilu, ponudbo odbil.

Naslednji dan pa je prišla pri maši ob 10 v cerkev skupina neznancev, ki so prinesli s seboj s cvetjem okrašen križ, ga položili v cerkvi na tla in za pozdravljali s fašističnim pozdravom. Takoj nato so odšli iz cerkve. Ob 11 pa so ljudje zopet videli neznance, ki so položili pri Sv. Justu cvetje na spomenik padlih fašističnih vojakov v Spaniji in Afriki. Tudi po tej ceremoniji so jo jadrno odkurili. Policija seveda, kakor je običajno ob takih prilikah, ni nikogar aretirala.

Kurje hiše hočejo zidati

Na sinočnji seji so odobrili nakazilo v znesku 150 tisoč lir zdravstveni ustanovi, centru za zdravljenje nevarnih oteklin, 500 tisoč lir mestni blagajni in plačilo 2 milijona in 124 tisoč lir za nakup raztaščenih njiv, na katera bodo razširili pokopališče pri Sv. Ani.

Med slučajnostmi se je svetnik Rinaldini upri nameri avtonomnega instituta za gradnjo stanovanjskih hiš oziroma odobritvi VU, da bi gradili hiše, ki sploh ne odgovarjajo današnjim potrebam, in sicer take hiše, ki imajo na zunanji strani vzdolž vsega nadstropja hodnike. Take hiše, ki sličijo kurnikom, mislijo uvesti tu v Trstu naši okupatorji, medtem ko oni stanujejo po vilah. Poleg tega je isti svetnik zahteval, naj se predsednik sveta zanima, kako je s pogodbo med občino in avtonomnim turističnem podjetjem, ki upravlja grad Sv. Justa.

ALI SI ŽE NAROČNIK PRIMORSKEGA DNEVNIKA?

Odgovor VU delegaciji malih in srednjih trgovcev obrtnikov in kmetov

Vojaška uprava le obljublja

da obrtnikom in trgovcem ne bo treba plačati davčnih poviškov za leto 1946 in 1947, dočim za kmete ne obljublja niti tega

Pripravljalni odbor za zaščito malih in srednjih trgovcev, obrtnikov in kmetov proti davčnemu pritisku sporoča, da je delegacija, ki je predložila odgovornemu častniku ZVU resolucijo, odobreno na zborovanju v nedeljo 25. t. m., dobila tale ustni odgovor:

1. Obrtnikom in trgovcem ni treba plačati poviškę davkov iz leta 1946 in 1947.

2. O davkih, ki bi jih morali plačati kmetovalci, mora odločati občina.

Pripravljalni odbor ugotavlja, da je treba pripisati do sedaj doseženi uspeh enotnemu nastopu davkoplačevalcev.

Istočasno ugotavlja, da ni bilo ugodeno vsem zahtevam, ki smo jih stavili zato, da si zagotovimo svoj obstoj.

a) Ukaz št. 4 še ni ukinjen.

b) Ni še odločeno, da se odmeri davek po stvarni ugotovitvi dohodkov.

c) Rok plačila prvega obroka še ni odgoden.

č) Za kmetovalce ni bilo še ničesar obljubljeno, še manj pa ukrenjeno.

Za to poziva odbor vse trgovce, obrtnike in kmete k enotnosti, ki smo jo pokazali v zadnjih dneh in da se polnoštevilno udeležijo novega zborovanja, ki ga bo pripravljalni odbor sklical v kratkem, da se ocenijo dosedanji uspehi in zavzame stališče glede daljnjega postopanja.

Služili so nacifašizmu

Razprava proti Guelijevi bandi se je včeraj zjutraj nadaljevala z govori branilcev. Prvi je bil odvetnik Della Pietra, ki je prišel iz Neaplja, da je lahko branil podinspektorja Madaleno. Odvetnik je med drugim pripomnil, da obtožbe proti njegovemu klientu niso dokazane, ker le osameli glasovi govore proti njemu. Sreča za odvetnika, da mrtveci na žalost ne morejo govoriti, ker bi v tem primeru verjetno bilo toliko dokazov, da bi pokopali vse obtožence pod težo dokazov.

Gospoda obtoženca Madafferija, ki je na razpravo pritekel iz Neaplja, kjer vrši sedaj zopet policijsko službo (najbrže mu je že v krvi), je zagovarjal odvetnik Tammaro. Ta zagovornik je bil pa še odločnejši v svojem izražanju. Tako je med drugim omenil, da je bil obtoženi brigadir, revše, je navadni radiotelegrafist v vili «Triste». Ce se je pa udeležil rastrellamentov, je to storil le zaradi tega, ker so mu to ukazovali. Pri tem pa da je aretiral samo zločince, ki so se udeleževali ropov in napadov. Za Madafferija je odvetnik na koncu takega govora predlagal popolno oprostitev, ker da je bil odtoženec le pošten meščan, ki je plemenito izvrševal svoje delo. To so besede, ki jih je včeraj izustil odvetnik na tržaškem porotnem sodišču. Po govoru sodeč, bi se dalo sklepati, da je najbrže gospod Tammaro študiral šolo za fašistično mistiko, sicer bi ne mogel kaj takega čvekati pred sodiščem danes tri leta po zmagi nad fašizmom. Mimogrede omenimo, da ves čas med razpravo ni obtoženi brigadir sedel na zatožni klopi, pač pa je z demokrišjanskim dnevnikom «Giornale di Trieste» v žepu brezbrižno stal pokonci v dvorani kot poslušalec. Nekateri policisti, najbrže njegovi dobri kolegi, so pa prav pridno kramljali z njim.

Zadnji je na tej inscenirani burki spregovoril odvetnik Turola, ki je branil Guelja. Ta je med drugim pohvalil državnega tožilca Paolucija, ker je sam priznal, da ni med spisi nobenega odločilnega dokaza proti Guelju. Naravno pač, da je tudi ta zagovornik predlagal za Guelija popolno oprostitev.

Po dolgem zasedanju so se sodniki prikazali v dvorani in izrekli tako sodbo, kakor smo si jo pričakovali, potem ko smo prisostvovali vsej burki od začetka do kraja, ko smo slišali le to, da so vsi bili prav za prav nekaki aktivisti v ilegali. Zato so Guelija obsodili le na 8 let in 11 mesecev ječe, na dosmrtno izgubo državljanskih pravic, na dve leti policijskega nadzorstva po prestani kazni in na plačilo sodnih stroškov. Ostala dva gospoda so celo oprostili, ker nista zagrešila kaznivega dejanja. Res, to je sodba sodnikov, ki jih je postavila še fašistična oblast na taka mesta, da so sodili po njenih zakonih.

Tiskovni urad

Odbor za proslavo 1. maja javlja, da od danes naprej deluje tiskovni urad v uredništvu «Lavoratora» na trgu Goldoni, št. 1, tel. 93-806. Zato naj se vsi oni, ki želijo sporočiti ali pa imeti informacije, obrnejo na omenjeni naslov.

Odbor za proslavo 1. maja v Trstu

Slovensko gospodarsko združenje

Danes ob 20 bo seja upravnega odbora. Vabljeni so člani upravnega in nadzornega odbora.

Demokratične sile v svetu stalno naraščajo in se krepijo

Govor tov. Vidalija na sinočnjem zborovanju bivših političnih preganjancev

Pred nabito polno dvorano bivših antifašističnih političnih preganjancev v ul. Conti 11 je sinoči govoril tov. Vidali o pomenu nedavnih volitev v Italiji, o njihovem odmevu na tržaško vprašanje in o pomenu letošnjega prvega maja.

Kljub velikanskemu aparatu, ki ga je imel na razpolago De Gasperi, tako v finančnih sredstvih kot s pritiskom vseh zapadnih imperialistov na preprostega volivca, vendar ni mogel uničiti moči ljudske fronte, ki je dosegla preko 8 milijonov glasov in je prišla od prejšnjih 169 na 182 poslancev, kolikor jih bo imela v prihodnjem parlamentu. Prepričani smo, da bi imperialisti preprečili te volitve, če bi vedeli, da bo ostala ljudska fronta tako močna. Demokristjani so sicer številčno zmagali, vendar so to svojo zmago dosegli s tem, da so skoro uničili vse ostale desničarske stranke in močno okrnili tudi tako imenovane stranke tretje sile.

Pred volitvami so obljubljali vse mogoče stvari italijanskim volivcem. Kako pa mislijo v praksi, se je pokazalo takoj po volitvah, ko je policaj Scelba prepovedal praznovanje 25. aprila. V Trstu taka prepoved ni bila niti potrebna, ker je tukajšnja reakcija praznovala rajši fašistični 21. april.

Vsem je znan program ljudske fronte, ki se je v Italiji borila za to, da bi ne imelo 20 ali 30 tisoč veleposestnikov nad polovico zemlje in okrog 650 kapitalistov nad polovico vsega kapitala.

Sovjetska zveza, ki je imela v vojni mnogo milijonov mrtvih, razdejane eno tretjino svoje industrije in porušenih 1750 mest, je v dveh letih spravila svojo proizvodnjo na predvojno višino. ZDA so zaman potrošile na Kitajskem tri milijarde dolarjev; tretjina ozemlja je že osvobojenega in osvobodilna vojska stalno napreduje, kakor tudi Markosove čete v Grčiji, ki so osvobodile kljub ameriški podpori monarhistom že dve tretjini grškega ozemlja.

Zapadni imperialisti bi radi z Marshallovim planom zasužnjili svoje evropske vazale, vendar so od prvotnih 29 milijard dolarjev znižali obljubljeno pomoč na 5 milijard in še od teh naj bi šel dober del za ustanovitev vojaške baze v zapadni Nemčiji proti Sovjetski zvezi in njenim zaveznikom.

Te in druge vojne hujskače pa opozarja bivši francoski minister Pierre Cot, da je imela Sovjetska zveza že leta 1944 preko 400 dobro oboroženih divizij in da je sama vezala 80% nemške vojske, ki je bila najmočnejša vojna sila na svetu, dočim so vsi ostali zavezniki vezali le 15% te sile. Zato bi eventuelna prihodnja vojna ne pomenila konca vzhodne demokracije, ampak zapadnega imperializma in bi bila njegova zadnja vojna.

Med volivno borbo so obljubljali Trst Italiji. Toda čim so se volitve končale, sta Amerika in Anglija umaknili svojo ponudbo. Sovjetska zveza je na te njihove mahinacije odgovorila kratko in jasno: Izjavila je, da je treba v miru vnih pogodbah sprejete obveze spoštovati in tako ona kot Jugoslavija nista niti z najmanjšo gesto hoteli vplivati na italijanske volitve, ker sta hoteli, da si italijanski narod voli svojo usodo brez zunanjega pritiska. Kako vse drugače so delale zapadne sile in Vatikan, ki je poslal v volivno propagando nad 150 tisoč duhovnikov, redovnikov in redovnic.

Tako imenovani socialisti tretje sile bodo šli prvega maja na Veliki trg, obkroženi od fašistov in policije. Pristali so na to, da se del mesto po vzorcu Jeruzalema in to jim bo v večno sramoto. Po drugi strani pa bo 65 milijonov delavcev mednarodne zveze dela manifestiralo prvega maja za mir in svobodo in njim bodo kakor vedno na čelu bivši politični preganjanci. V Trstu ima ta praznik še poseben pomen, ker ta dan praznujemo tudi osvoboditev mesta, ko so naši partizani in Jugoslovanska armada pregnali in strli nemško in fašistično silo.

OBČNI ZBOR KONZORCIJA TRGOVCEV

Zadružni konzorcij trgovcev z živili za Trst in okolico v Trstu, ul. Torrebianca 27a, sklicuje redni in izredni občni zbor svojih članov dne 29. t. m. ob 20.30 v ulici Trento št. 2-II. (Poligrafici) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega odbora; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. poročilo in razprava o bilančnem računu za 1947; 4. volitev novega nadzornega odbora in overovateljev; 6. predlog za spremembo zadružnega štatuta; 7. slučajnosti.

NADALJNJA POGAJANJA NA URADU ZA DELO

Delodajalci odrekajo rešitev vprašanja tovarniških odborov

V TOKU POGAJANJ JE BILO DOSEŽENIH NEKAJ MANJŠIH SPORAZUMOV GLEDE ODSLOVITEV Z DELA, O PROSTORIH TOVARNIŠKIH ODBOROV O STENČASIH, O SESTANKIH DELAVSTVA NA KRAJU ZAPOSLITVE O NEDOPUSTNOSTI ODPUSTITEV Z DELA ČLANOV TOVARNIŠKEGA ODBORA — POGAJANJA SE BODO NADALJEVALA PO PRVEM MAJU

Na včerajšnjem sestanku na uradu za delo okupacijskih oblasti so nadaljevali z razgovori glede tovarniških odborov in sestankov delavstva na kraju zaposlitve. V toku pogajanj je bil dosežen sporazum za niz drobnih vprašanj v okviru splošnih omenjenih problemov.

Tako so se predstavniki sindikalnih organizacij sporazumeli s predstavniki delodajalcev in predstavniki urada za delo okupacijskih oblasti o vprašanju odpustitve z dela. Delodajalec ne sme odsloviti z dela nobenega delavca, če se prej o tem ne sporazume s sindikalno organizacijo.

Prav tako je bilo dokončno rešeno že nečeto vprašanje o dodelitvi lokalov tovarniškim odborom v podjetjih, ki ima preko 300 delovnih moči. V manjših podjetjih pa morajo dodeliti delodajalci tovarniškim odborom po nekaj ur na teden, kolikor pač sindikalno delo zahteva.

Dosežen je bil tudi sporazum glede stenčasov. Posamezne direkcije morajo namestiti v podjetjih oglasne deske za sporočila tovarniškega odbora. Na te oglasne deske lahko delavstvo pritrdi tudi različne članke, ki obravnavajo sindikalne probleme.

Delodajalci so končno morali sprejeti tudi sporazum o sestankih delavstva na kraju zaposlitve. Tovarniški odbori imajo pravico sklicati na kraju zaposlitve skupščine in sestanke vsega delavstva izven delavnih ur in le v skrajnih primerih tudi med delovnim časom. Za uro in kraj sestanka pa se bodo tovarniški odbori dogovorili že prej s prizadetimi direkcijami.

Delodajalci so morali sprejeti tudi sporazum glede eventualnih odpustitev članov tovarniškega odbora, ki so po doseženem sporazumu lahko odpuščeni le eno leto potem, ko odložе delo, za katero so od delavstva pooblaščeni.

Noben sporazum pa ni bil dosežen okrog bistvenega problema, t. j. priznanja, da tovarniški odbor v tovarni predstavlja podružnico centralnega odbora sindikatov v posameznih podjetjih. Delodajalci, ob vidni podpori Delavske zbornice (politična špekulacija in navadno hlapčevanje delodajalcem) namreč nočejo o tem ničesar slišati in vztrajajo, da bi tovarniški odbori delovali po vzoru notranjih komisij v Italiji, popolnoma odrezani od svoje sindikalne organizacije in tako izpostavljeni pritisku delodajalcev, ki lahko popolnoma uveljavijo svojo voljo.

Po dveh urah pogajanj so predložili nadaljnja pogajanja na kasnejš. čas po prvem maju.

Pogajanja o ostalih problemih naše industrije, v teku katerih je bil že dosežen po »zaslugi« Delavske zbornice že znani krivični sporazum za uradništvo naše industrije, bodo, po zatrjevanju sindikalnih predstavnikov, prav tako šele po prvem maju.

Enotni sindikati bodo o doseženih in nedoseženih sporazumih obvestili svoje članstvo, ki je že večkrat na svojih sestankih in zborovanjih poudarilo, da ne namerava popustiti v nobenem vprašanju, najmanj pa v vprašanju tovarniških odborov, ki v sedanji funkciji edini lahko zagotove uveljavljanje njihovih pravic in teženj.

Proslava OF v Nabrežini

V torek zvečer se je v Nabrežini vršila slavnostna proslava OF v veliki dvorani. Ljudstvo iz Nabrežine in bližnje okolice je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in marsikateri je moral še ostati zunaj na cesti, ker v dvorani ni bilo več prostora.

Slavnost je otvorila godba, ki je zaigrala borbeno pesem, nato je sledil govor in temu razne recitacije, ki so jih izvajale naše pionirke in mladinke. Pevska zbora iz Sempolaja in Nabrežine sta dala proslavi slavnostno lice, zapela sta zelo lepo razne pesmi, za kar sta žela polno priznanje in hvale poslušalcev. Proslava se je končala s igranjem partizanske borbene pesmi in nato se je ljudstvo zadovoljno razšlo na domove z občutkom, da je proslavilo sedmo obletnico OF, ki je tako globoko zakoreninjena v srcih našega ljudstva.

Poziv pevskim zborom

Vsi pevski zbori so naprošeni, da pridejo v NEDELJO 2. MAJA ob 10 na stadion pri Sv. Soboti k glavni vaji za popoldanski koncert. Prosimo, naj nihče ne manjka! Tu bodo pevci in pevke dobili izkaznice, brez katerih ne bo mogel nihče nastopiti na koncertu. Pevci in pevke, zavedajte se svojih dolžnosti in pokažite svojo disciplino!

S seboj prinesite note «V nove zarje», «Naša pesem», «Zlomimo bič», «Seljačka», «Partizanska (Heja ho)» in «Stalingrajska».

Šah

Prvomajski šahovski turnir

Sinoči je bil odigran finale šahovskega turnirja v okviru prvomajskega športnega tedna. Prvo mesto si je priboril Ocvirk s 5 točkami, drugo mesto si delita Polieri in Bombardati s 3 1/2 točkami, tretje mesto je zasedel Nalin s 3 točkami, četrto mesto pa si delijo Baša, Filipovič in Clemente. Ocvirk si je priboril pokal, ostali pa medalje.

Kljub vsem oviram

bo prvi maj tudi praznik vse demokratične mladine

Samo še dva dneva nas ločita od prvomajskega praznika. Vsa demokratična mladina pričakuje že z nestrpnostjo te velike manifestacije vsega demokratičnega delovnega ljudstva. Lahko rečemo, da so se priprave za prvomajsko proslavo že zaključile: v nedeljo zjutraj so se vršile masovne vaje telovadcev in telovadk iz vsega mesta in okolice. V Dolini, Miljah, Nabrežini in pri S. Soboti so tisoči mladincev in mladink kot tudi pionirjev pokazali, da prav dobro obvladajo telovadne vaje ter jih izvajajo skorajda brezhibno. Vsak posamezni mladinec je dokazal s svojim znanjem in navdušenjem, da hoče proslavljati prvomajski praznik v znaku borbe za uresničitev vseh zahtev demokratične mladine.

Toda mladina se ne udejstvuje samo pri telovadnih vajah: z navdušenjem hiti krasiti razne dvorane, kjer bodo prvomajske proslave, nabira denar za kritje stroškov za prvomajsko proslavo ter urejuje prenočišča za telovadce, obenem pa se pridno udejstvuje v raznih športnih tekmovanjih.

Mirno lahko trdimo, da smo bili dobri preroki, ko smo trdili, da ne bodo mogli še tako strogi ukrepi ovirati naše mladine pri pripravah za prvi maj. Vsaki novi oviri se je uprla mladina kot tudi vse demokratično prebivalstvo ter tako dokazala svojo odločno voljo dostojno proslavljati ta delavski praznik. Iz dneva v dan je naraščalo število telovadcev in telovadk, demokratična mladina je pravilno razumela pomen gesla «vsi in vse za prvi maj» ter se je tega tudi držala.

Tisoči mladincev in mladink, pionirjev in pionirk, ki se pripravljajo za prvomajski telovadni nastop, so žrtvovali ves svoj prosti čas samo, da bi ta manifestacija uspela tako, kot si mi vsi želimo. To je resnično navdušenje, ki nam jasno dokazuje, da je naša antifašistična mladina pripravljena nadaljevati borbo proti vsem imperialističnim provokacijam.

Zato naj bo prvi maj največji praznik vse naše mladine, ko bo pokazala svojo odločno voljo korakati naprej pod zastavo napredka in miru.

Mladinci in mladinke, napolnite prvega maja trge in ulice, bodite ponosni na svoje delo in odločno pripravljeni nadaljevati borbo do končne zmage, za dosego boljše in srečnejše bodočnosti.

Ob tretji obletnici

Kulturni krožek «Ravber» - Greta obvešča, da potekajo danes tri leta, odkar so padli trije najboljši tovariši za osvoboditev Trsta: Karel Ravber, Just Bortolutti in Livio Andreutti.

Ob tej priliki bo delegacija tukajšnjega ljudstva položila venec na njihov spomenik na Kosmečini - Trstenik. Odhod delegacije in članov društva danes ob 18.30 izpred krožka. Vabljeni so vsi demokratje, da se udeleže te proslave.

Konferenca žen-delavk

Danes v četrtek 29. t. m. ob 19.30 bo na sedežu Delavske športne zveze v ul. Conti konferenca, ki bo prav gotovo zanimala vse žene-delavke Tržaškega ozemlja.

Zagrebški velesejem

Obveščajo se vsi gospodarstveniki, da je za obisk zagrebškega velesejma, ki se začne 7. maja t. l., na razpolago avtobus. Prijave se sprejemajo pri podjetju Adria-Express do 1. maja t. l.

FIZKULTURA

ČEŠKOSLOVAŠKA-ITALIJA 1:0

Italijanski vratar Teodorini rešil moštvo večjega poraza

Krejčičev gol v 15' prvega polčasa je prinesel češkoslovaški enajstorici zmago kljub vsem poskusom Italijanov, da izenačijo izid. Italijanski gol proti Češkoslovaški ni bil priznan po sodniku

Veliko zanimanje je vladalo za včerajšnjo srečanje. Vsak je ugibal in ocenjeval možnost poraza enega al drugega. Napadi z obeh strani so se venomer ponavljali, vendar je češkoslovaška ekipa kmalu našla svoj sistem igre, ki ji je prinesel zmago. Italijanska ekipa, čeprav trudna, kajti zavedati se moramo, da je včeraj odigrala tekmo proti Trstu, se je odlično branila in celo večkrat prav nevarno oblegala Kopeckyjeva vrata. Njihov vratar Teodorini je bil pravi junak dneva. V začetku igre je bil nekoliko nervozen in negotov, kar ga je stalo drago t. j. zabili so mu prav lahek gol. Zogo je imel že v rokah, toda zaradi močnega strela mu je ušla. Vse drugače pa se je obnašal po prvem golu. Bil je gotov samega sebe, reševal je skrajno nevarne situacije, ki so že dišale po golu.

Kopeckyja pa smo malo videli, kajti ni imel dela; branilci skupno s halfi so neumorno in gotovo čistili svoj prostor. Videli smo ga enkrat, ko je v krasnem plovnem skoku ujel močno žogo. Ušla mu je sicer iz roke, italijanski napadalec je pritekel, poslal žogo v gol. Toda sodnik gola ni priznal. Italijani niso popustili, temveč so še vedno napadali. Kar se tiče češkoslovaških igralcev pa je poglavje zase. Oni igrajo v I diviziji prvenstva takoj za državno ligo. So v kvalifikacijski lestvici prvi in imajo izgled, da letos preidejo v višjo skupino. Imajo svoj posebni način igre. Hitra podajanja žoge od moža do moža je njih glavna odlika. Tudi strelcev jim ne manjka; mogoče pa so vsi strelci premalo precizni v svojih strelih. Na vsak način, pa se mora italijanska sindikalna reprezentanca zahvaliti predvsem svojemu vratarju, da niso odšli z igrišča poraženi še z večjim številom golov. Omembe vredno je dejstvo, da so igralci italijanske enajstorice člani Zveze italijanskega ljudskega športa iz Lazia in niso profesionalisti po načinu ostalih italijanskih igralcev skupine C, B itd, ki so stalno plačani. Prav v tem obstoji njihov uspeh, da so s tako majhno razliko podlegli močni Češkoslovaški.

Za kroniko je najbolj važen trenutek, ko je Krejčič iz razdalje 13 metrov ostro streljal na vrata in to v 15' prvega polčasa. Izid tekme se do konca srečanja ni spremenil, kljub poskusom obeh strank.

Postavi sta se predstavili s sledečemi igralci:

Češkoslovaška: Kopecky; Vanek, Zapletal; Vanek II, Sezemsky, Buchta; Cerveny, Krejčič, Trnka, Mos, Rulc.

Ital. sindik. reprezentanca: Teodorani; Rinaldi, Pappalardo; Capranica, Venussi, Penzo; Costantini, Guardati, Morgante, Barberito, Liberati.

Hotela sta v Palestino

Ker se zadnje čase toliko govori in piše o Palestini in o tamkajšnjih borbah, sta se odločila tudi 12-letni Sergij Bizjak iz ul. Ginestre št. 5 in 12-letni njegov prijatelj Basevi Licinio iz ul. Giacinti št. 30, da bosta šla tudi onadva na obisk v te daljne in zanimive kraje.

V ta namen sta predvečerajšnjem popoldne okrog 16 zbrala svojo zimsko opremo, napravila iz nje lep sveženj in se odpravila od doma. Vendar pa nista prišla dalje od onostran Barkovelj, kjer ju je še dohitel Basevijev oče, ki je vso zadevo javil policiji in z njeno pomočjo izvohal njune namere.

Samokres v umivalniku

Civilna policija je napravila prejšnji dan okrog 23.30 ponoči preiskavo v hiši št. 376 pri Sp. M. Magdaleni. Po dolgem iskanju je našla v nekem umivalniku samokres Beretta kalibra 9 in 6 nabojev. Ker niso mogli ugotoviti, čigavo je orožje, niso nikogar aretirali.

KOLEDAR

Četrtek 29. aprila
Vital, Nina
Sonce vzhaja ob 4.51, zahaja ob 19.11. Dolžina dneva 14.20. Luna vzhaja ob 0.52, zahaja ob 8.50.

Jutri 30. aprila
Katarina, Krsto

Spominski dnevi

1945 so v noči vdrle enote IX. korpusa Jugoslovanske armije v Trst, osvobodile Občine in nadaljevale pouličnе boje.

PRESKRBA

Razdeljevanje kruha. Zaradi novic objavljenih v dnevnikih 14. in 15. t. m. sporoča Sepral, da bodo s 1. majem izredni ukazi o razdeljevanju moke namesto kruha izgubili veljavo.

ENOTNI SINDIKATI

Vratarji. Danes ob 16.30 bo na sedežu sestanek upravnega odbora.

Zadružna poslovalnica v ul. Zonta 2 nadaljuje s prodajanjem čevljev, volnenih tkanin, srajc itd., z novimi pomladnimi modeli.

Poleg tega prodaja tudi na obroke najmodernejše blago za ženske, otroške in moške obleke.

Tiskovni urad. V petek ob 17.30 bo na sedežu v ul. Imbriani 5 seja tiskovnih referentov tovarniških in upravnih odborov.

Tekstilna in oblačilna stroka. Danes ob 19.30 seja upravnega odbora na sedežu.

ZPP

V Svetem pri Komnu bo 9. maja ob 15 slavnostno odkritje spomenika padlim borcem iz narodnoosvobodilne borbe. Na sporedu bo petje raznih pevskih zborov ter govori.

Opozorilo vsem lastnikom motornih vozil. Ker se namerava v bližnji bodočnosti odpraviti običaj prometnih dovoljenj v tem področju, se objavlja vsem imetnikom prometnih dovoljenj, da se podaljšuje veljavnost istih od 30. aprila 1948 do 30. junija 1948, ne da bi bila potrebna kakršna koli sprememba ali obnova. Javnost bo kasneje obveščena o dokončnem dnevu odprave prometnih dovoljenj za to področje.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

DANES 29. APRILA ob 20 uri:

K. Simonov: «RUSKO VPRAŠANJE». Gostovanje v Prosvetnem društvu «Škamperle» pri Sv. Ivanu.

PROSIMO TOČNOSTI

GLEDALIŠČE VERDI

Nocoj ob 21 bo Testonijeva komedija «Palača čvekanja». Jutri je na sporedu «Moške je treba ukrotiti».

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Nocoj ob 20.30 bo zadnja predstava Giordanove opere «Andrej Chenier».

PROSVETNA DRUŠTVA

Nov tečaj glasbene teorije. Prosvetno društvo «Ivan Cankar» otvarja prve dni prihodnjega meseca nov tečaj za glasbeno teorijo. Dobrodošli so odrasli obojega spola med 14 in 24 letom. Po končanem tečaju dobi vsakdo kak instrument, posebno tamburico, da lahko nadaljuje učenje glasbe. Tečaji so brezplačni in bodo v večernih uri. Vpisovanje prejema vsak večer tov. Mesesnel Silvan v ul. Sv. Marka 26. Starši vplivajte na svoje otroke, da se izobražujejo!

IZLETI

Udeležencem izleta na Kucelj. Vse prijavljence za izlet vabimo, naj prineso po eno sliko, kjer so se vpisali, najkasneje do petka 30 t. m.

Sodba proti d'Esteju potrjena

Kasacijsko sodišče je včeraj obravnavalo sodbo, ki jo je letos pozimi izreklo redno porotno sodišče proti tovarišu D'Esteju, katerega so obsodili na 18 mesecev ječe.

V svojem govoru je odvetnik Tončič orisal revolucionarno obdobje, v katerem so se vršile aretacije škvadristov in podobnih banditov, za katere naj bi po odločbi sodišča dal nalog toverš. V primeru, da bi tudi to sodišče potrdilo to, se je odvetnik skliceval tudi na odločitev kasacijskega sodišča pr. obravnavi sodbe proti Dorotu Coku. Tedaj je to sodišče odločilo, da aretacije kolaboracionistov s strani narodne zaščite maja 1945 niso bile kaznivo dejanje. Sicer pa so same jugoslovanske vojaške oblasti izdale nalog za aretacijo vseh fašistov in kolaboracionistov. Ce bi torej D'Este, ki je bil tedaj predsednik mestnega odbora v Ižoli, dal nalog za aretacijo, bi s tem le izpolnjeval ta nalog vojaških oblasti.

Poleg tega pa je samo ljudstvo, ki je prevzelo oblast, to zahtevalo in D'Este kot partizan ne bi prav ničesar kaznivega zagrešil. Nato je odvetnik poudaril, da to sodišče ni kompetentno, da bi sodilo D'Esteja kot bivšega člana JA. Po italijanskem vojaškem kazenskem zakoniku bi ga lahko sodilo le jugoslovansko vojaško sodišče. Nato je odvetnik dokazoval, da ni govora o kakem odvzemu osebne svobode, ker so bili vsi fašisti le prepeljani iz tržaških zaporov v Ižolo. Se enkrat je dr. Tončič poudaril, da ni nikakega dokaza, ki bi označil D'Esteja kot onega, ki je dal nalog za aretacije. Na koncu govora je odvetnik predlagal popolno oprostitev, ker obtoženec ni zagrešil kaznivega dejanja; v nasprotnem primeru pa naj sodišče upošteva odlok št. 46, ki predvideva amnestijo za dejanja proti fašistom, ki so kazniva z manj kot petimi leti ječe. Se enkrat je odvetnik pripomnil, da tovariš ni zločinec, temveč apostol ideje, s katero se lahko strinjajo ali ne. Nato je spregovoril državni tožilec Lucci, ki je predlagal, naj sodišče potrdi sodbo porotnega sodišča.

Po kratkem zasedanju je sodišče res potrdilo in obsodilo tovariša na plačilo sodnih stroškov.

Kot kronisti moramo zabeležiti nekaj podatkov o aretiranih banditih, zaradi katerih si dobro poznani krogi toliko ženejo k srcu. Benvenuti je bil škvadrist od prvih začetkov, l. 1922 je streljal na D'Esteja, ker je bil antifašist. L. 1933 je oplenil stanovanje nekega antifašista, katerega so potem aretirali in mučili, pri tem je bil prisoten Benvenuti. Pod nacistično okupacijo je bil tajnik republikanskega fašija v Ižoli. Valentino je bil škvadrist, l. 1922 je streljal na nekega antifašista, ki je čez nekaj mesecev umrl zaradi ran, bil je tajnik fašističnih sindikatov pod nacistično okupacijo in inštruktor predvojaških obveznikov. Opassi je bil poveljnik škvader d'azione. Galluzzo je sodeloval pri rastrellamentih in bil ovaduh antifašistov. Braccini pa je bil zaupnik glasovitega inšpektorata iz ulice Bellosguardo.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško matico daruje Sluga Olga s Kolonkovca 100 lir. V počastitev spomina pokojnega soproga Cezarja daruje Urška Kariž iz Škednja 500 lir.

Za sirote padlih partizanov daruje v počastitev spomina pokojnega soproga Cezarja Urška Kariž iz Škednja 500 lir.

Za prvi maj daruje Bric Ljudmila 200 in Bric Kristina 300 lir.

Radijski sporedi

TRST II (m 203,6, Kc 1474)

v četrtek 29. aprila

7.29. Otvoritev. 7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa — poročila. 8.00. Zaključek. 11.29. Otvoritev. 11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Predavanje: «Sodobna Anglija». 12.10. Ruska glasba. 12.45. Napoved časa — poročila. 13.00. Lahka glasba. 13.30. Schubertove in Schumanove skladbe. 14.00. Dnevni pregled tiska. 14.15. Pestra glasba. 14.28. Zaključek. 17.29. Otvoritev. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Ženska ura. 18.30. Klavirski koncert Mirce Sancinove. 19.00. Slovenščina za Slovence. 19.15. Lahka glasba. 19.45. Napoved časa — poročila. 20.00. Iz operne svetà. 20.30. Kulturni utrinki. 20.45. Vesele melodije. 21.00. Slušna igra. 23.15. Napoved časa — poročila. 23.30. Čitanje sporeda. 23.35. Polnočna glasba. 24.00. Zaključek.

KINO

KINO OB MORJU. 15.30: «Živel bo ta narod». Prvi jugoslovanski film v Trstu.
FILODRAMMATICO. 16.00: «Rita», G. Moor, M. Micki.
FENICE. 16.15: «Po zločinu diši», Edward G. Robinson.
SUPERCINEMA. 16.00: «Poskus», Merle Oberon.
VIALE. 16.00: «Vse neveste so lepe», Joan Fontaine.
ALABARDA. 15.00: «Grešna Venera», Hady Lamarr, Louis Hayword.
MASSIMO. 16.00: «Tekmeci», Priscilla Lane in Georg Brent.
GARIBALDI. 10.00 in dalje: «Življenje je čudovito», J. Stewart.
NOVO CINE. 15.00: «Osramočeni». Življenje najstrašnejšega gangsterja Al Caponeja. Paul Muni.
SAVONA. 16.00: «Kitty Fayle, zaljubljeno dekle», Ginger Rogers.
IMPERO. 14.30: «Borbe v džungli», Frank Buck.
ODEON. 15.30: «Ne gremo delat», Joan Crawford.
ITALIA. 16.00: «Milredov roman».
ARMONIA. 15.30: «Predno me obesijo», Boris Karlov.
IDEALE. 16.00: «Mož iz džungle».
RADIO. 16.00: «Karavana na Zapadu», Georg O' Brien.
MARCONI. 15.30: «Ta naša ljubezen», M. Oberon.

* * *

KINO NA OPČINAH. Danes: «Ti boš moja».

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

Ob tretji obletnici smrti našega